

Es, Robert en Schuiling, Gertjan (theameredactie), *Themanummer: Ethiek als verantwoord organiseren*, Tijdschrift voor Management en Organisatie, jaargang 58, nr. 4/5. Kluwer, Deventer, 2004. (Losse nummers zijn te bestellen via tel. 0570 - 673 358, of e-mail: klantenservicemedi@kluwer.nl.)

Bedrijfsschandalen, zelfverrijking en parlementaire enquêtes naar wanbeleid krijgen veel aandacht in de media. Gelukkig is er ook aandacht voor positieve ontwikkelingen, zoals het vastleggen van codes en de belangstelling voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Publicaties over ethische reflectie op verantwoord professioneel handelen zijn er minder. Terwijl het wel een belangrijk onderwerp is voor het brede debat over de morele dimensies van ondernemen. M&O, het lijfblad van veel organisatieadviseurs, wijdt zijn jaarlijks themanummer er aan.

Tien artikelen van vooraanstaande deskundigen samengebracht in vier thema's: bedrijfsethiek, professionalisering, morele verantwoordelijkheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het blad opent met een terugblik op de ontwikkeling van de bedrijfsethiek en de beroepsethiek. Een tweede auteur pleit voor een sociotechnische aanpak om te komen tot goede productie-, besturings- en informatiestructuren als noodzakelijke voorwaarden voor verantwoord handelen van medewerkers. Een derde constateert dat de rollen van bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties veranderen waardoor ook de verantwoordelijkheden verschuiven. Nieuwe vormen van samenwerking moeten daaruit ontstaan.

Twee artikelen gaan in op professionalisering. Het eerste pleit voor het wortelen van de beroepsidentiteit in de beroepspraktijk, in plaats van terug te vallen op moralisme; het tweede vergelijkt nieuwe kenniswerkers met de oude professionals. Om te voorkomen dat zij morele één-pitters blijven, moeten zij streven naar collegiale toetsing en consultatie.

Weer twee artikelen onder het thema verantwoordelijkheid reflecteren op het begrip 'morele verantwoordelijkheid' en de ethiek van organiseren. Een van de auteurs presenteert een eigen benadering van die morele verantwoordelijkheid. Een ander geeft stof tot nadenken voordat men weer gaat organiseren. Zijn uitwerking van de bekende organisatie-metaforen van Morgan in een boven- en een onderstroom is interessant.

De drie artikelen over maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo) zijn meer praktisch van aard. Het ene pleit ervoor vooral energie te stoppen in het duurzaam management van organisaties, in plaats van te kiezen voor mvo uit bedrijfseconomische argumenten of uit angst voor reputatieschade. Een tweede gaat in op een verantwoorde omgang met de verschillende stakeholders aan de hand van het ING-praktijkvoorbeeld. Het laatste beschrijft verschillende manieren waarop bedrijven op zoek gaan naar de eigen invulling van mvo.

Het themanummer bestrijkt een breed scala. Natuurlijk zijn niet alle artikelen even interessant voor elke lezer. De vertaling naar de eigen beroepspraktijk is immers niet altijd gemakkelijk. Maar dat kan ook niet verwacht worden in de zoektocht naar reflectie op de eigen ethische praktijk.

Jaap de Jong

Wijziging van de arbeidsovereenkomst, 1 december of 19 mei 2005, Utrecht

Het arbeidscontract staat niet langer garant voor 'waardevastheid' van de eenmaal afgesproken arbeidsvoorwaarden. Een onderneming moet zich voortdurend aanpassen aan een zich wijzigende marktsituatie of interne ontwikkelingen. Een flexibele inzet van werknemers speelt daarbij een sleutelrol. Kortom: een informatieve praktijkdag. Kosten: € 595 Inlichtingen: Vermande Studiedagen, tel. 070 - 378 9965, of via www.vermandestudiedagen.nl.

Vreemdelingen en (arbeids)recht, 2 december, Hilversum

De uitbreiding van de EU biedt nieuwe kansen. De inzet van vreemdelingen in het arbeidsproces kan namelijk aantrekkelijk zijn. Wat zijn de juridische aspecten hiervan? Deze praktijkdag biedt een helder inzicht in deze problematiek. Kosten: € 595,-. Inlichtingen: Vermande Studiedagen, tel. 070 - 378 9965, of via www.vermandestudiedagen.nl.

Opslag verpakte gevaarlijke stoffen, 2 december, Maarssen

Dit najaar is de nieuwe richtlijn voor opslag van verpakte gevaarlijke stoffen verschenen. Wat is er veranderd? Dit congres is speciaal bedoeld voor milieu-, arbo- en veiligheidsmanagers, vergunningverleners en handhavers van provincies en gemeenten, commandanten van (bedrijfs)brandweerdiensten en adviseurs op het gebied van veiligheid en milieuzorg. Kosten: € 395,-. Inlichtingen: CKC tel. 040 - 212 9499, of via www.ckc-seminars.nl.

Mediation in arbeidsconflicten, 2 december, Bilthoven

Veel arbeidsgeschillen leiden tot enorm verlies voor de organisatie of tot lastige reïntegratietrajecten na ziekte. Eigenlijk is het wonderlijk dat er nog zo veel arbeidsgeschillen door de rechter moeten worden beslecht. Mediation biedt namelijk bijzonder veel voordelen, zo leert deze verdiepingscursus. Kosten: € 595,-. Inlichtingen: Vermande Studiedagen, tel. 070 - 378 9965, of via www.vermandestudiedagen.nl.

De psychologie van het gunnen, 2 december, Driebergen

Zakendoen is een kwestie van gunnen. In onderhandelingen, commerciële trajecten, promoties en tal van andere processen speelt de ratio een ondergeschikte rol. Het moet u simpelweg gegund worden. Deze workshop is bestemd voor iedereen die voor zijn of haar zakelijke succes meer grip wil krijgen op het gun-gedrag van anderen. Kosten: € 795 Inlichtingen: Denk Producties, tel. 020 - 305 9151, of via www.denkproducties.nl.

De dynamiek van kenniscreatie

Steeds meer bedrijven zijn op zoek naar manieren om de duurzaamheid van hun producten, diensten en de processen daaromheen te vergroten. Zij zijn daarbij aangewezen op innovatie als middel om de noodzakelijke vernieuwingen te kunnen doorvoeren en zo een meer milieu-, waarde- en mensgerichte organisatie te creëren. Duurzaam innoveren is zodoende meer dan het zoeken naar milieuvriendelijke vernieuwing: het stelt de mens centraal, en daarmee zijn kennis en technologie en de manier waarop deze zijn georganiseerd en ingericht.

Om deze reden staan in dit boek drie begrippen centraal: 'duurzaamheid', 'innovatie' én 'kennis'. Kennis speelt een sleutelrol in innoveren (kenniscreatie) en in ontwerpen en organiseren (kennismanagement). Dit inzicht keert terug in de naam van het NIDO-programma 'Kenniscreatie voor duurzame innovatie', dat ten grondslag ligt aan de inhoud van dit boek.

Het boek behandelt enkele theoretische kwesties: wat verstaan we eigenlijk onder duurzaamheid, hoe werkt innovatie precies en welke rol speelt kennis daarbij? Op basis hiervan benoemen de auteurs een aantal instrumenten en modellen waarmee de opgedane inzichten in praktijk kan worden gebracht. De toepassing hiervan staat centraal in de bespreking van dertien bedrijfsprojecten rond het thema duurzame innovatie. Ten slotte worden de resultaten van deze projecten geëvalueerd en worden lijnen voor de toekomst uitgezet. De combinatie van theorie en praktijk, de rijkdom aan inzichten en de actuele thematiek maken dit boek interessant voor wie op de hoogte wil blijven van de ontwikkelingen op het gebied van kennismanagement, duurzaamheid en innovatie.

Jorna, R.J., J.M.L. van Engelen en H. Hadders (red.), 'Duurzame innovatie. Organisaties en de dynamiek van kenniscreatie'. Van Gorcum, Assen, 2004. ISBN 90 232 4035 9 (€ 47,50, www.vangorcum.nl).

Business development, 8 december, Rotterdam

Hoe in te spelen op veranderingen in de omgeving? Hoe succesvol te concurreren in de dynamische economie? Dit seminar biedt antwoorden op deze en andere vragen die moeten leiden tot nieuwe inzichten en gereedschap voor groei. Kosten € 795,-. Inlichtingen: Focus Conferences, tel. 020 305 9159, of via www.focusconferences.nl.

De nieuwe Wet medezeggenschap werknemers, 8 december Hilversum

Wat zijn de wijzigingen in de WMW ten opzichte van de huidige WOR en hoe kunt u hiermee in de praktijk omgaan? Gedurende deze praktijkdag bespreken gerenommeerde deskundigen het wetsvoorstel en andere actuele ontwikkelingen binnen het medezeggenschapsrecht. Kosten: € 595 - Inlichtingen: Vermande Studiedagen, tel. 070 - 378 9965, of via www.vermandestudiedagen.nl.

Business roadmapping, 9 december, Zeist

Strategieën voor succesvol concurreren. Business roadmapping brengt de beste tools uit strategische marketing samen en stelt die op een gebruiksvriendelijke manier ter beschikking aan de mensen in de organisatie. Kosten € 795 - Inlichtingen: Focus Conferences, tel. 020 - 305 9159 of via www.focusconferences.nl.

Van WAO naar WIA, 14 december, Amsterdam

De nieuwe Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen verplicht bedrijven om gedeeltelijk arbeidsongeschikten aan het werk te helpen en te houden. Wat zijn de gevolgen voor de premieontwikkeling en voor de organisatie? Met een groot aantal deskundige sprekers. Kosten: € 795,-. Inlichtingen: Info Educatie, tel. 020 671 2561, of via www.infoeducatie.nl.

Sales & accountmanagement, collegereeks vanaf 12 januari, Bruckelen

Acht colleges op opeenvolgende woensdagen van 16.30 uur tot 19.30 uur, inclusief een lichte maaltijd, gegeven door absolute experts op dit gebied en dus een prima basis voor een frisse kijk op de eigen praktijk en voor de verdere professionalisering van uw verkoop. De omgeving zal ook inspirerend werken: een van de collegezalen van Universiteit Nyenrode. Kosten € 1825 - Inlichtingen: Focus Conferences tel. 020 - 305 9159, of via www.focusconferences.nl.

Persoonlijke en organisatie-ontwikkelplannen, 24 en 25 januari, Garderen

Organisatie-ontwikkelaar Daniel Dfman onderhoudt de deelnemers aan dit seminar twee dagen lang over de zin en onzin van POP's en OOP's voor de organisatie en haar medewerkers. Met gastoptredens van hooggeplaatste managers. Kosten € 1395,-. Inlichtingen: Focus Conferences tel. 020 - 305 9159, of via www.focusconferences.nl.

De zieke werknemer, 15 maart, Amsterdam

Ziekte. Elk bedrijf heeft er mee te maken. Het is een actuele en tegelijkertijd complexe problematiek. Hoe bijvoorbeeld om te gaan met Poortwachter, de loondoorbetalingsverplichting en straks het nieuwe WAO-stelsel? Deze themadag behandelt alle relevante arbeidsrechtelijke aspecten van ziekte. Kosten: € 595 - Inlichtingen: Vermande Studiedagen tel. 070 378 9965, of via www.vermandestudiedagen.nl.

Strategie in drie

In veel boeken wordt strategie nogal abstract behandeld. Dit boek is anders van opzet en aanpak. Het geeft een samenvatting van de belangrijkste gedachten uit de strategieliteratuur.

De theoretische inzichten over strategie worden toepasbaar gemaakt voor de managerspraktijk. Het boek maakt duidelijk dat strategie gaat over praktische vragen die iedere manager zich, wellicht onbewust, stelt. Die vragen gaan over concurreren: waar willen we concurreren, hoe doen we dat, concurreren we in samenwerking of op eigen kracht? Helder en systematisch worden aan de hand van deze vragen de in de loop der

tijd ontwikkelde benaderingen behandeld. De manager of ondernemer vindt met dit boek zijn weg in de doolhof van bestaande aanpakken en technieken en leert snel die aanpak te kiezen die optimaal zal werken in zijn specifieke situatie. Want dat is misschien wel de belangrijkste les van dit boek: een effectieve oplossing van een strategisch vraagstuk moet uniek zijn. Dit boek is in de eerste plaats geschikt voor managers en staffunctionarissen in ondernemingen en organisaties in de non-profitsector.

Eppink, prof. dr. D.J. en dr. ir. B.A.G. Bossink, 'Strategie in drie'. Pearson Education Benelux, Amsterdam. ISBN 90 430 0773 0 (€ 24,95, www.pearsoneducation.nl).

Eerste hulp bij bedrijfsoverdracht

De komende jaren zullen 130.000 ondernemers hun bedrijf overdragen. In de praktijk blijkt dat 10 tot 30 procent van de bedrijfsoverdrachten mislukt, onder andere vanwege een gebrekkige voorbereiding. Het Ministerie van Economische Zaken heeft daarom samen met de Vereniging van Kamers van Koophandel, MKB-Nederland en VNO-NCW een pakket ontwikkeld om het proces van bedrijfsoverdrachten te vergemakkelijken. Het overdrachtspakket bestaat uit drie informatiebrochures die ieder één onderdeel van de bedrijfsoverdracht behandelen en antwoord geven op vragen als: welke fasen moet ik bij een bedrijfs overdracht doorlopen, aan welke eisen moet een koper voldoen, hoe krijg ik de beste verkoopprijs, en wie zijn de sleutelfiguren binnen het bedrijf?

Het overdrachtspakket is verkrijgbaar bij de Kamers van Koophandel, het Ministerie van EZ en bij de brancheorganisaties.

Cd-rom over brandveilig ondernemen

'Een handvat voor ondernemers en brandweer om samen te kijken naar brandveiligheid en preventie'. Onder dit motto is onlangs de cd-rom 'Brandveilig Ondernemen' gelanceerd, een product dat is ontwikkeld in onderlinge samenwerking tussen Consument en Veiligheid, de brandweer, Koninklijke Horeca Nederland, de Raad Nederlandse Detailhandel en VNO-NCW. De cd-rom gaat op een begrijpelijke manier in op de essentie van brandveiligheid en moet ervoor zorgen dat de brandweer en ondernemer op dit terrein samen kunnen werken zonder interpretatieverschillen.

De cd-rom is gratis verkrijgbaar bij onder meer de plaatselijke brandweer, maar kan ook worden gedownload op www.vno-ncw.nl (zie het dossier 'Brandveiligheid').

Nieuwe SZW-uitgaven

Het Ministerie van SZW heeft onlangs weer een aantal nieuwe brochures en andere publicaties uitgegeven die van belang kunnen zijn voor werkgevers. Zo is een nieuwe brochure verschenen over disability management die informatie verschaft over de inzetbaarheid en competenties van personeel en de (werk)aanpassingen die nodig zijn voor het behoud van hun inzetbaarheid. Ook zijn gewijzigde herdrukken verschenen over onder meer de Wet gelijke behandeling, de Werkloosheidswet en de Arbeids-tijdenwet. Verse informatie over deze onderwerpen is nodig in deze tijden van ingrijpende veranderingen.

Raadpleeg voor meer informatie de site van SZW, www.minszw.nl onder het hoofdstuk 'brochures bestellen'.

Belastingen voor bedrijven

Vennootschapsbelasting, omzetbelasting, milieubelastingen, maar ook waardering van de voorraden en verliesverrekening. Alles over deze onderwerpen en nog veel meer is terug te vinden in de brochure 'Belastingen in Nederland 2004 - voor bedrijven', waarin de belastingen worden beschreven die voor (internationaal opererende) bedrijven van belang zijn.

De brochure is kosteloos te bestellen bij het Ministerie van Financiën (070 - 342 7542), of te downloaden via www.minfin.nl.